

Tervise, heaolu ja spordi riigisekretäri määrus [kuupäev, nr], millega kehtestatakse eeskirjad allergeenidega ristsaastumise ja ettevaatusprintsiiibil põhineva märgistamise kohta (Ennetava märgistamise poliitikaeeskiri)

Tervishoiu, heaolu ja spordi valdkonna riigisekretär,

võttes arvesse

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrust (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (ELT 2002 L 31), artikli 14 lõiked 1 ja 2;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 852/2004 toiduhügieeni kohta (ELT 2004 L 139) II lisa IX peatüki punkti 9;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määruse (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele, artikli 36 lõiget 2, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ja millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004 (ELT 2011, L 304);
- üldise haldusõiguse seaduse [Awb] artikli 4:81 lõiget 1,;

sätestab käesolevaga järgmise:

Artikkel 1

Käesolevas eeskirjas kasutatakse järgmisi mõisteid ja määratlusi:

- *käsitöenduslikud toiduained*: toiduained, mida tootja tarnib väikestes kogustes otse lõpptarbijale või otse lõpptarbijat varustavatele kohalikele jaekaubandusettevõtetele;
- *allergeenide ennetav märgistamine*: teave allergiat või talumatust põhjustada võivate ainete või toodete võimaliku tahtmatu sisalduse kohta toidus.

Artikkel 2

1. Allergeenide ennetav märgistamine põhineb toidukäitlejate tehtud riskihindamise tulemustel.
2. Allergeenide ettevaatusabinõude kohast märgistust kasutatakse üksnes juhul, kui lõikes 1 osutatud riskihindamine näitab, et üks või mitu lisas sätestatud kontrollväärtust on ületatud.
3. Erandina lõikest 2 võib käsitöendusliku toidu puhul ettevaatusabinõuna kasutada allergeenimärgistust, kui riskihindamine näitab, et ristsaastumine ühe või mitme lisas loetletud allergeeniga on praktikas võimalik.
4. Ettevaatusprintsiiibil põhineva märgistuse kohaldamisel kasutatakse sõnastust „võib sisaldada xxx“ või „ei sobi xxx jaoks“.

Artikkel 3

Käesolev poliitikaeeskiri jõustub 1. jaanuaril 2026.

Artikkel 4

Käesolevale poliitikaeeskirjale viidatakse järgmiselt: Allergeenide ettevaatusmärgistus.

Poliitikaeeskiri ja selle seletuskiri avaldatakse Madalmaade ametlikus teatajas.

Rahvatervise, heaolu ja spordi riigisekretär,

Lisa artikli 2 juurde

Lisa Riskihindamise kontrollväärtused

(Ettevaatusabinõude kohast märgistamist käsitleva poliitikaeeskirja artikli 2 lõigetes 2 ja 3 osutatud lisa)

Allergeen	Soovituslik võrdlusdoos ED ₀₅ alusel (mg allergeeni üldvalku)
Muna	2,0
Lupiin	15,0
Piim	2,0
Sinep	0,40
Pähklid:	
- Mandel	1,0
- India pähkel	1,0
- Sarapuupähkel	3,0
- Makadaamiapähkel	1,0
- Brasiilia pähkel	1,0
- Pekaanipähkel	1,0
- Pistaatsiapähkel	1,0
- Kreeka pähkel	1,0
Maapähkel	2,0
Koorikloomad	200,0
Seller	1,0
Seesam	2,0
Sojauba	10,0
Nisu / gluteeni sisaldavad teraviljad	5.0*
Kalad	5,0
Molluskid	20,0

* Gluteeni sisaldava teravilja puhul on nisu kontrollväärtus 5,0 mg, välja arvatud juhul, kui lõppsaaduse gluteenisaldus ületab 20 mg/kg. Sellisel juhul kehtib see piirina.

Võrdlusdoosi (RfD) teisendamine tegevuspiiriks

See standarddoos tuleks teisendada kontsentratsiooniks mg/kg (ppm), mida nimetatakse tegevuspiiriks. Võrdlusdoosi absoluutkoguse teisendamine tegevuspiiriks on esitatud allpool.

Võrdlusdoos on allergeeni absoluutne valgukogus (mg) doosi/söögikorra kohta. See ei ole võrdne kontsentratsiooniga (mg allergeeni valku / kg toode = ppm). RfD teisendamiseks tegevuspiiriks kasutatakse järgmist valemit:

$$\text{Actielimiet (ppm)} = \frac{\text{referentiedosis (in mg)}}{\text{consumptiegrootte (in kilo)}}$$

Actielimiet (ppm)	Tegevuspiir (ppm)
Referentiedosis (in mg)	Võrdlusdoos (mg)
Consumptiegrootte (in kilo)	Tarbimise suurus (kilogrammides)

Selgitavad märkused

I. Üldine

1. Sissejuhatus

Käesolevas poliitikaeeskirjas täpsustatakse allergeenide märgistamise kasutamist ettevaatusabinõuna, mida nimetatakse ka ettevaatusabinõuna allergeenide märgistamiseks (edaspidi PAL). Käesoleva poliitikaeeskirja eesmärk on selgitada, millal esineb ristsaastumist allergeenidega ja millal tuleks ettevaatusabinõuna kasutada allergeenimärgistust.

Ained või tooted, mis põhjustavad allergiat või talumatust (edaspidi: allergeenid), võivad ristsaastumise tagajärjel tahtmatult toidus esineda. Ristsaastumine toimub siis, kui toidus esineb tahtmatult väikeses kontsentratsioonis allergeeni. See võib tuleneda kasutatud tooraine saastumisest või saastumisest tootmise ajal. Allergeenide võimalik ja tahtmatu esinemine toidus kujutab endast ohtu toiduallergiaga tarbijate tervisele. Seetõttu on eelkõige oluline vältida või minimeerida ristsaastumise ohtu ennetusmeetmete võtmisega. Riskihindamine peab näitama, kas ennetusmeetmed on olnud piisavalt tõhusad. Allergeenide märgistust tuleks ettevaatusabinõuna kasutada üksnes juhul, kui sellest riskihindamisest ilmneb, et kõnealune toode võib kujutada tegelikku ohtu toiduallergiaga tarbijatele.

Allergeenide õige märgistamine ettevaatusabinõuna on oluline, ühest küljest seetõttu, et allergeeni väga väike kontsentratsioon võib mõnedel toiduallergiaga tarbijatel põhjustada väga tõsiseid reaktsioone ja tagajärgi. Teisest küljest võib allergeenide tarbetu ja/või ülemäärane märgistamine ettevaatusabinõuna piirata toiduallergiaga tarbijate toiduvalikut ja suurendada toitainepuuduse tekkimise ohtu. Lõpuks on võimalus, et allergiaga tarbijad võivad PAL-i näidustust vähem tõsiselt võtta, põhjustades terviseriske.

Tarbijad on allergeenide valdkonnas osaliselt kaitstud määrusega (EL) nr 1169/2011¹, mis nõuab 14 allergeeni märkimist, kui need esinevad pakendatud või pakendamata toidu koostisosadena. Käesoleva määruse kohast toiduallergeenide kohustuslikku märkimist ei nõuta, kui toiduallergeen esineb toidus ristsaastumise tagajärjel. Selleks määratletakse käesolevas määruses vabatahtlik hoiatus (PAL). Kuna PAL-i kohta puuduvad Euroopa määrad, siis 2016. aastal riskihindamise ja teadusuuringute büroo (edaspidi BuRO) tegi ettepaneku NVWA-le (Madalmaade Toidu- ja Tarbijatoodete Ohutuse Amet) kehtestada kontrollväärtused teatava allergeeni võimaliku esinemise kohta tootes,

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EÜ) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004 (ELT L 304, 2011)

mis võib põhjustada allergilise reaktsiooni.² Kavandatud kontrollväärtused olid esialgsed, sest teabe kättesaadavus oli piiratud ning valitses ebakindlus kättesaadavate kontrollväärtuste arvutamise ja võimaliku tervisemõju suhtes teatava künnise valimisel.

2021. aastal palus tervishoiu-, heaolu- ja spordiministeerium BuRO-l hinnata 2016. aasta arvamust kontrollväärtuste kohta, et reageerida mitmesugustele valdkonna muredele ja NVWA tegevuse vastu algatatud kohtuasjadele. Need kontrollväärtused põhinesid Austraalia ja Uus-Meremaa Allergeenibüroo välja töötatud vabatahtliku juhusliku jääkallergeenide märgistamise süsteemi (VITAL) aluseks oleva avalikult kättesaadava tabeli.

FAO/WHO ühise ekspertkonsultatsiooni kohtumised toiduallergeenide riskihindamise teemal (edaspidi FAO/WHO eksperdikomisjon) toimusid 2020. ja 2021. aastal. Nende koosolekute eesmärk oli muu hulgas kehtestada kontrollväärtused. BuRO on uurinud, kas FAO/WHO ekspertkomitee soovitatud kontrollväärtused toovad kaasa rahvatervise kaitse erineva taseme.

BuRO hinnangu põhjal koostati 2022. aastal uus aramus.³ Kokkuvõttes soovib BuRO kehtestada kontrollväärtused riiklikul tasandil kuni Euroopa eeskirjad on kehtestatud. Neid kontrollväärtusi kasutatakse selleks, et teha kindlaks, kas PAL-i tuleks kasutada või mitte. On oluline, et PAL-i sõnastus oleks informatiivne ja pakuks allergilisele tarbijale väljaavaateid tegutsemiseks.

BuRO nõuande põhjal otsustati kasutada lähtepunktina FAO/WHO eksperdikomisjoni esitatud kontrollväärtusi. Neid kontrollväärtusi arutatakse toidu märgistamise komitees Codexi raames ja need kehtestatakse Codexi standardiga. FAO/WHO eksperdikomisjoni soovitatud kontrollväärtused põhinevad ED₀₅ väärtustel⁴, mida peetakse ohutuks lähtepunktiks. See erineb kontrollväärtustest, mis valiti Madalmaades 2016. aastal ED₀₁ väärtuse alusel. BuRO soovitas sel ajal neid väärtusi ettevaatusabinõuna ja piiratud avalikult kättesaadava teabe põhjal ED väärtuste kohta. ED₀₅ uus valik kontrollväärtusena tähendab nõustumist sellega, et allergiliste patsientide allergilise reaktsiooni tõenäosus on suurenenud 1%-lt 5%-le allergikute populatsioonist. See on määratluse kohaselt allergiliste reaktsioonide suurem arv, mis on patsiendiorganisatsioonide silmis vastuvõetav. ED₀₁ praegune kasutamine ei anna märkimisväärset kasu tervisele võrreldes ED₀₅-ga, kuna ED₀₅ puhul tekivad peaaegu ainult kerged või mõõdukad reaktsioonid. ED₀₁ kasutamine vähendab seevastu allergiaga patsientide toiduvalikut, mistõttu peetakse ED₀₅ kasutamist optimaalseks tasakaaluks. Lõppkokkuvõttes tagab uus allergeenipoliitika, et hoiatuse olemasolu ja puudumine allergiaga tarbijate jaoks muutub oluliselt usaldusväärsemaks.

Mitme allergeeni, näiteks lupiini ja selleri puhul ei esitanud FAO/WHO eksperdikomisjon uue allergeenipoliitika koostamise ajal ühtegi kontrollväärtust. Selle põhjuseks on erinevus määruse (EL) nr 1169/2011, milles on allergeenidena loetletud 14 ainet, ja Codexi standardis (GSLPF) sisalduvate toiduallergeenide

² BuRO, 2016. Aramus toidus sisalduvate allergeenide esialgsete võrdlusdooside kohta. Utrecht.

³ BuRO, 2022. Aramus toidus sisalduvate allergeenide kontrollväärtuste kohta. Utrecht.

⁴ Ergutav annus (ED) on annus, mille juures tekib allergiline reaktsioon. Allergeensete toitade ergutavaid doose (ED) saab määratleda künnisdooside jaotumise kaudu konkreetse elanikkonna üksikisikute seas. ED₀₅ tähendab näiteks 5% jääkriski, mis tähendab doosi, mille puhul võib eeldada reaktsiooni tekkimist 5%-l allergiat põdevatest elanikest. Või teisiti öeldes, ED₀₁ ja ED₀₅ väärtused ennustavad objektiivsete allergiliste sümptomite esinemist vastavalt 1% ja 5% allergiatega patsientidest (Houben et al., 2020).

vahel. Sellest ajast alates on avaldatud väljaanne lupiini ja selleri kontrollväärtustega.⁵ Neid kontrollväärtusi ei ole Codexi kontekstis veel kindlaks määratud, mistõttu ei ole neid praeguses poliitikas arvesse võetud. Hilisemas etapis tuleb otsustada, kas need kontrollväärtused lisatakse poliitikaeeskirja. Allergeenide kontrollväärtused, mis on loetletud määruses (EL) 1169/2011, kuid mitte FAO/WHO ettepanekus, põhinevad ED₀₅ aluseks olevatest dokumentidest, näiteks BuRO arvamusest. Need kontrollväärtused põhinevad kättesaadavate teaduslike andmete analüüsil.

2. Õiguslik raamistik

Määrus (EÜ) nr 178/2002:

Vastavalt määruse (EÜ) nr 178/2002 artiklile 14⁶ ei tohi toitu turule viia, kui see on ohtlik. Toidu ohutuse hindamisel võetakse muu hulgas arvesse tarbijale antavat teavet, sealhulgas märgistusel esitatud teavet, või muud tarbijatele üldiselt kättesaadavat teavet konkreetse toidu või toidugrupi konkreetsete kahjulike terviseohude vältimise kohta. Allergiaga tarbijate jaoks on oluline, et märgistusel olev teave hoiataks, kui allergeeni esineb kogustes, mis võivad kujutada endast tegelikku ohtu. Seetõttu tuleks PAL-i kasutada ainult siis, kui ilmneb, et vaatamata ennetusmeetmetele on olemas risk allergiaga tarbijatele. Sellisel juhul ületab ristsaastumine ohutut piirmäära.

Määrus (EL) 1169/2011:

Määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 9 lõike 1 punkti c kohaselt tuleb toidu märgistusel esitada teatavad allergeenid, mida toidu tootmisel või valmistamisel tahtlikult kasutatakse ja mis lõpptootes endiselt esinevad. Teavet allergeenide võimaliku tahtmatu sisalduse kohta toidus võib esitada vabatahtlikkuse alusel.⁷ Seni ei ole Euroopa Komisjon kehtestanud selle teabe suhtes mingeid nõudeid. Kuni selliste ühtlustatud eeskirjade vastuvõtmiseni peavad toidukäitlejad tagama, et sellise teabe esitamine ei oleks tarbijate jaoks eksitav, mitmetähenduslik ega segadust tekitav.⁸ Seetõttu ei kasutata PAL-i, kui riskihinnangust nähtub, et ohutut piirnormi ei ole ületatud või ristsaastumise oht ei ole tõendatav.

Käesolev poliitikaeeskiri tunnistatakse kehtetuks, kui komisjon on kehtestanud eeskirjad.

Määrus (EÜ) nr 852/2004

2021. aastal muudeti määrust (EÜ) nr 852/2004.⁹ Muudatus hõlmab hügieenieeskirjade kehtestamist, et vältida või minimeerida toidu ristsaastumist

⁵ FAO/WHO, 2023. Toiduallergeenide riskihindamine: 5. osa: vaadata läbi ja kehtestada konkreetsete pähklipuu viljade lüüsiäärtused (brasiilia pähkel, makadaamia pähkel või Queenslandi pähkel, piiniaseeme), soja, seller, lupiin, sinep, tatar ja kaer: aruanne.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (ELT L 31, 2002)

⁷ Vt määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 36 lõike 3 punkti a.

⁸ Vt määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 36 lõiget 2 ja komisjoni teatise „Headest hügieenitavadest ja HACCP põhimõtetest põhinevatest menetlustest koosnevate toiduohutuse juhtimise süsteemide rakendamine, sealhulgas rakendamise edendamine/paindlikkus teatavates toidukäitlemisettevõtetes“ (2022/C 355/01) I lisa punkti 3.7 (ELT 2022, C 355).

⁹ Komisjoni määrus (EL) 2021/382, 3. märts 2021, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 lisasid toiduainete hügieeni kohta seoses toiduallergeenide käitlemise, toidu ümberjaotamise ja toiduohutuskultuuriga (ELT L 74, 2021).

allergeenidega nii esmatootmise ajal kui ka toiduahela järgmistes etappides.¹⁰ Selles sätestatakse Euroopa tasandi eeskirjad, et vältida või vähendada allergeenide tahtmatut esinemist toidus. Komisjoni 2022. aasta teatises¹¹ esitatakse täiendavad üksikasjad heade hügieenitavade rakendamise kohta, mis on vajalikud toidu saastumisest tingitud allergeenide esinemise vältimiseks või vähendamiseks. Komisjon rõhutab, et ennetavad meetmed on ohutu toidu lähtepunkt ning et allergeenide märgistust ei tohiks kunagi kasutada ettevaatusabinõuna ennetusmeetmete asemel. Allergeenide ennetav märgistamine on koostisosade loetelust eraldiseisev märg, mis peab põhinema toidutootja tehtud asjakohase riskihindamise tulemustel, milles hinnatakse allergeenide võimalikku ja tahtmatut esinemist.

3. Mõju regulatiivsele koormusele

See poliitikaeeskiri ei too kaasa muutusi kodanike regulatiivses koormuses. Siiski on oodata tagajärgi ettevõtete regulatiivsele koormusele. Nende peamine koormus on seotud ristsaastumise põhjendamise ja kvantifitseerimisega ning märgiste kohandamisega. Ristsaastumise põhjendamise seotud haldusülesannete ligikaudne hinnang on järgmine.

- Kontaktid toorainetarnijatega kvantitatiivsete andmete saamiseks
- Allergeenide tasemete teisendamine ja sisestamine spetsifikatsioonidesse ja muudesse ärisüsteemidesse
- Andmete ja spetsifikatsioonide ajakohasena hoidmine
- Analüüsikulud
- Kohandused tööprotsessides ja halduses

Siltide kohandamisel eeldatakse ülesandeid ja kulusid peamiselt süsteemide sõnastuse kohandamise ning sildi kujunduse ja kontrolli, samuti litograafia ja trükkimise kulude valdkonnas. Sellega seotud kulud on hargmaiste ettevõtjate puhul hinnanguliselt 200 000 eurot ja VKEde puhul 50 000 eurot.

4. Konsulteerimine

Sisu osas töötati see poliitika välja koostöös NVWA ja valdkonna erinevate sidusrühmadega, sealhulgas Madalmaade Toiduainetööstuse Föderatsiooniga (FNLI), Keskse Toidukaubanduse Ametiga (CBL), Madalmaade Tsöliaakia Assotsiatsiooniga ja Toiduallergia Sihtasutusega. Käesoleva poliitikaeeskirja eelnõu on seega esitatud konsulteerimiseks ja nende pooltega arutatud. Lisaks on käesoleva poliitikaeeskirja eelnõu esitatud konsulteerimiseks tooraineseaduse (ROW) planeeritud konsultatsioonil osalejatele.¹² Konsulteerimise tulemusena on poliitikaeeskirja kohandatud. Käesoleva poliitikaeeskirja artiklisse 2 on lisatud käsitöönduslikke toiduaineid käsitlev säte. Nende toiduainete suhtes kohaldatakse juba määruse (EL) nr 1169/2011 kohast toitumisalase teabega märgistamise erandit. Käsitööndusliku toidu riskihindamise eesmärgil võib konkreetse allergeeni kohta anda ettevaatusabinõuna hoiatuse, ilma et tõendataks kontrollväärtuse

¹⁰ Vt määruse (EÜ) nr 852/2004 I lisa A osa punkti 5bis ja II lisa IX peatüki punkti 9.

¹¹ Komisjoni teatis toiduohutuse juhtimissüsteemide rakendamise kohta, mis koosnevad headest hügieenitavade ja HACCP põhimõtetele põhinevatest menetlustest, sealhulgas rakendamise edendamine/paindlikkus teatavates toidukäitlemisettevõtetes (2022/C 355/01) (ELT 2022, C 355).

¹² ROW hõlmab ettevõtjate (tööstus ja kaubandus), tarbijate, ministriumide (eelkõige tervishoiu-, heaolu- ja spordiministeerium ning põllumajandus-, loodus- ja toidukvaliteedi ministeerium) ning Madalmaade toiduainete ja tarbekaupade ohutuse ameti [NVWA] esindajaid.

ületamise võimalust. Vastutav ettevõtte peab suutma riskihindamisega tõendada, et ristsaastumine asjaomase allergeeniga on praktikas võimalik. Ettevaatushoiatus võib olla antud ainult lisas loetletud allergeenide kohta. Viimasena on selgitatud seletuskirja mitmeid punkte.

5. Jõustatavus ja teostatavus

NVWA on hinnanud selle poliitikaeeskirja ülesehitust jõustatavuse ja pettusekindluse seisukohast. NVWA on arvamisel, et pärast mitme punkti selgitamist on kavandatud muudatused jõustatavad, teostatavad ja pettusekindlad. Nõutav NVWA kontrollivõimekus võetakse arvesse järgmise aastaplaani koostamisel.

Käesolevas poliitikaeeskirjas selgitatakse, millal esineb ristsaastumist allergeenidega ja millal tuleks ettevaatusabinõuna kasutada allergeenimärgistust. Kui allergeenimärgistust ettevaatusabinõuna valesti ei rakendata, võib NVWA võtta määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 14 alusel täitemeetmeid. Kui ettevaatusabinõuna kasutatakse allergeenide märgistust valesti, võib NVWA võtta määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 36 lõike 2 alusel kasutusele täitemeetmeid.

6. Teatamine

Käesoleva poliitikaeeskirja kavandist teatati [kuupäev] Euroopa Komisjonile, et järgida direktiivi (EL) 2015/1535 artikli 5 lõiget 1.¹³ Euroopa Komisjoni tuleb teavitada, kuna artikkel 2 võib sisaldada tehnilisi norme direktiivi (EL) 2015/1535 tähenduses. [PM]

II. Artiklite kaupa

Artikkel 2 ja lisa

Allergeenide ettevaatusabinõude kohast märgistust kasutatakse ainult selliste toiduainete ja jookide puhul, mis ennetusmeetmetest hoolimata võivad kujutada tegelikku ohtu toiduallergiaga tarbijatele.

Allergeenide märgistamisel ettevaatusabinõuna tuleb lähtuda sellest, et toidukäitlejad on kohustatud andma tarbijatele selget ja õiglast toidualast teavet. See tähendab, et see teave ei tohiks tarbijaid eksitada ega segadusse ajada ning peaks vajaduse korral põhinema teaduslikel andmetel. Tehakse riskihindamine, et teha kindlaks, kas allergeenide märgistamine on ettevaatusabinõuna vajalik ja mitte eksitav. Koostatud on direktiiv, milles kirjeldatakse riskihindamise nõudeid.¹⁴ Riskihindamise käigus tehakse kindlaks, kas ristsaastumise korral esineb tegelik oht allergilise tarbija jaoks. Riski hindamisel kasutatakse teaduslikel andmetel põhinevaid võrdlusdoose.

Kui kõik ennetusmeetmed on võetud ning valideerimine ja riskihindamine näitavad hiljem, et kontrolliväärtus on ületatud ja vältimatu ristsaastumine võib kujutada

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (kodifitseeritud tekst) (ELT 2015, L 241).

¹⁴ Allergeenide ristsaastumise suunised. FNLI, CBL ja NVWA. 2024. aasta aprilli versioon.

endast ohtu allergilise tarbija jaoks, on sellisel juhul vaja tarbijate teavitamiseks kasutada ettevaatusabinõuna allergeenide märgistust.

Kui allergeenide märgistust kasutatakse ettevaatusabinõuna, peab seda toetama:

- teave, mis tõendab, et ristasaastumine võib tegelikkuses toimuda;
- riskihindamine (vt eespool), mis näitab, et allergeeni kogus ületab ohutut piirmäära; ning
- dokumendid, millest ilmneb, et on võetud ennetusmeetmeid ja et allergeenide märgistust ei kasutata ettevaatusabinõuna ennetusmeetmete asemel.

Allergeeni märgistusel ettevaatusabinõuna nimetatud allergeeni ei tohiks juba koostisosade loetelus loetleda. Välja arvatud sortimendipakendid, mille puhul pakendatakse mitut varianti, nagu šokolaadisegud, jäätised või suupisted. Koostisosade loetelu võib esitada kokkuvõtlikult kõigi pakendis olevate toodete kohta. See kehtib ettevaatusabinõuna ka allergeenide märgistamise suhtes.

Ettevaatusprintsiiibil põhineva märgistuse kohaldamisel kasutatakse sõnastust „võib sisaldada xxx“ või „ei sobi xxx jaoks“. See sõnastus näitab tarbijale selgelt, et kõnealuse toidu puhul on olemas reaalne oht allergeeni (teatava koguse) esinemiseks.

Rahvatervise, heaolu ja spordi riigisekretär,